

Gaan buitenlanders er met Nederlandse groene stroom vandoor?
Bert van Dijk 27 juni 11:00 Financieel Dagblad

Vattenfall verkoopt de helft van het nog te bouwen windpark Hollandse Kust Zuid aan het Duitse chemieconcern Basf. Die neemt ook de helft van de elektriciteit af om onder andere een grote fabriek in België te vergroenen. Eerder dit jaar verkochten Shell en Eneco de helft van de groene stroom van windpark Hollandse Kust Noord aan Amazon, die daarmee datacenters elders in Europa gaat vergroenen. Vijf vragen over deze groene stroomdeals.

In het kort

Grote buitenlandse multinationals betalen honderden miljoenen euro's voor stroom van Nederlandse windparken.

Dat doen ze om hun stroomverbruik buiten Nederland te vergroenen.

Dat leidt steeds vaker tot ophef in Nederland.

1. Waarom investeren buitenlandse multinationals in Nederlandse windparken?

Verschillende redenen, maar een belangrijke reden is het invullen van zelfopgelegde klimaatambities. Bijna alle grote multinationals hebben aangegeven de CO₂-uitstoot te willen terugdringen of klimaatneutraal te worden in bijvoorbeeld 2050. Door groene stroom in te kopen, via het aanschaffen van groene certificaten, kunnen ze fossiele elektriciteit groen labelen. Dit heeft vooral publiciteitswaarde en levert een groener imago op richting afnemers, aandeelhouders en klanten. Het betekent niet dat er daadwerkelijk minder CO₂ uit de schoorsteen van de bedrijven komt. Het is puur administratief.

2. Is het klimaat dan wel gebaat bij deze deals?

Ja, want dankzij het geld van Amazon en Basf kunnen windparkontwikkelaars als Shell, Eneco en Vattenfall windparken blijven bouwen en zo het elektriciteitsnet in Nederland en dus ook in Europa vergroenen en fossiele stroomopwekking verdringen. Voor de financiering van dit soort miljarden euro's kostende windparken zijn langjarige stabiele inkomstenstromen heel belangrijk. Aanvankelijk zorgden overheidssubsidies voor die zekerheid voor investeerders, maar nu windparken subsidievrij worden aangelegd moet die zekerheid op andere manieren worden gevonden. De investeerder in wind wil immers wel zijn geld terugverdienen.

Door deals te sluiten met Amazon en Basf, die de stroom en de daarbij behorende garanties van oorsprong willen afnemen voor de komende tien of vijftien jaar tegen een afgesproken prijs, krijgen investeerders hun gewenste zekerheid. Dat is goed nieuws voor de Nederlandse belastingbetaler en ook goed nieuws voor de doelstelling om het aandeel hernieuwbare energie in Nederland te vergroten.

3. Maar kapen buitenlandse multinationals op deze manier niet groene stroom uit Nederland weg?

Nee, de groene elektriciteit gaat het Nederlandse stroomnet in en vergroent zo de Nederlandse elektriciteitsproductie. Alleen de certificaten gaan naar het buitenland. Dat is puur administratief. Voor de Nederlandse Klimaatakkoorddoelstellingen geldt dat de CO₂-reductie of de hernieuwbare energieproductie in Nederland plaats moet vinden. Het gaat immers om het reduceren van CO₂ in Nederland. Nederland telt de groene elektriciteitsproductie dus mee in zijn klimaatdoelstellingen. Hoe groter het aandeel hernieuwbare energie, des te groter de klimaatwinst, omdat het leidt tot minder CO₂-uitstoot. Er is immers minder kolen- of gasgestookte elektriciteitsopwekking nodig.

Verwacht wordt dat in 2030 ongeveer twee derde van de totale elektriciteitsproductie hernieuwbaar wordt opgewekt.

4. Waarom is er dan toch steeds zoveel ophef?

Omdat burgers soms last ervaren van windturbines en zonneweides in hun buurt en tegelijkertijd constateren dat de lusten van die hernieuwbare energie vooral in het buitenland terecht komen. Op het eerste gezicht kan het ook verwarrend lijken, want het lijkt alsof de opgewekte stroom in het windpark

echt via een stroomkabel wordt geleverd aan de kopers van de certificaten van de groene stroom. Toch is dat niet zo. De elektriciteit die in het windpark wordt geproduceerd, gaat het Nederlandse stroomnet in. Door deals zoals met Amazon en Basf kan Nederland makkelijker de uitrol van wind op zee subsidievrij houden. Dat bespaart belastinggeld van Nederlandse burgers.

5. Waarom zijn er geen Nederlandse bedrijven te vinden die dit soort deals met Nederlandse windparken sluiten?

Dat gebeurt ook wel. Zo hebben Philips en de Nederlandse Spoorwegen dergelijke deals gesloten met windparken in Nederland, bouwt Shell zelf windparken en is het te verwachten dat dat in de toekomst ook meer zal gebeuren, nu aandeelhouders en klanten daar meer en meer om vragen. Bovendien kijken Nederlandse bedrijven net als buitenlandse multinationals door een Europese bril.

Zo sluiten Nederlandse multinationals ook dergelijke deals in het buitenland. Eind vorig jaar nog, toen Philips, Heineken, Nouryon en Signify aankondigden tien jaar lang de groene garanties van oorsprong of certificaten van een windpark in Mutkalampi in midden-Finland te zullen afnemen. De bedrijven gebruiken die certificaten om dezelfde hoeveelheid grijze stroom die ze honderden kilometers verder weg gebruiken, te vergroenen.